

Frank en Bert

Over het boek

Auteur: Chris Naylor-Ballesteros
Illustrator: Chris Naylor-Ballesteros
Vertaler: J. H. Gever
Uitgeverij: Gottmer

Over de maker

Chris Naylor-Ballesteros is van Britse afkomst. Hij studeerde in Engeland grafisch ontwerp en illustratie aan het Bradford College of Art. Na zijn studies verhuisde hij in 2000 naar Frankrijk en werkte er als grafisch vormgever voor kranten. Zijn interesse in prentenboeken groeide toen hij zijn kinderen voorlas. In 2017 debuteerde hij met "I'm Going to Eat This Ant". In 2019 verscheen "De koffer". Dit boek is in meer dan twintig talen verschenen en kreeg lofbetuigingen van Khaled Hosseini, de VN-vluchtelingenorganisatie en Axel Scheffler. "Frank en Bert" is ondertussen ook in meer dan vijftien talen vertaald.

Bron: <http://www.chrisnaylorballesteros.com/books>

Korte inhoud

Frank en Bert zijn de beste vrienden en ze houden ervan om verstoppertje te spelen. Maar Bert de beer is niet zo goed in verstoppen als hij denkt. . . en Frank wint ALTIJD! (...)

Wanneer het de beurt is aan Bert om zich te verstoppen, en Frank moet kiezen tussen opnieuw winnen OF zijn vriend gelukkig maken, leert Frank dat vriendschap altijd de echte winnaar is.

1. VOOR HET LEZEN

1.1. Verstoppertje spelen

Je kunt (net als Frank en Bert) de bijeenkomst starten met verstoppertje spelen. Ga naar een nabijgelegen plein of speelplaats in de buurt. Zorg ervoor dat er wat verstopplekken zijn en dat het bovenal veilig is. Je kunt ook in de bib verstoppertje spelen maar maak dan goede afspraken. Baken het terrein goed af. (Misschien met een roze of een blauwe draad.)

1.2. Filosoferen over vriendschap, winnen en verliezen

MATERIAAL

- Twee touwen om strepen te leggen op de grond met een afstand van ongeveer anderhalve meter. Indien je op een speelplaats het spel kunt spelen, kun je de strepen met krijt trekken.
- Zoek een tiental afbeeldingen bij elkaar van personages die leven bij de juryleden. Bv.: Sinterklaas, koning Filip, koningin Mathilde, een oma of een opa, een politieagent, een computer, een hond, een kat, een robot, een spook, een boom, ... Stel je de vraag bij het zoeken naar de afbeeldingen of je er vrienden mee kunt worden.

Vriendschap is vaak gebaseerd op gemeenschappelijke kenmerken met en van elkaar. Je kunt door dit spel deze kenmerken zichtbaar maken.

- Over de streep / vragenronde:
 - Alle juryleden staan op een rij.
 - Er zijn twee evenwijdige strepen getekend op de grond met een tussenafstand van minstens anderhalve meter.
 - Jij stelt vragen.
 - Indien de juryleden ja kunnen antwoorden op de vraag gaan ze over de tweede streep. Indien hun antwoord neen is, blijven ze staan.
 - Ze kijken steeds wie mee met hen over de streep is gegaan.
 - Voor de volgende vraag gesteld wordt, gaan ze terug op de beginstreep staan naast elkaar.
 - Je kunt juryleden aan het woord laten maar laat dit niet te lang duren. Dit is niet de essentie van het spel.
 - Je kunt volgende vragen stellen, maar je kunt ook gerust zelf vragen verzinnen:
 - Heb je al eens verstoppertje gespeeld?
 - Heb je al eens een hoge toren gebouwd?
 - Speel je graag in een bos?
 - Denk je dat monsters echt bestaan?
 - Denk je dat spoken echt bestaan?
 - Ben je bang in het donker?
 - Heb je een hekel aan spruitjes?
 - Heb je een grote broer of zus?
 - Heb je een huisdier?
 - Heb je een toffe buurjongen of -meisje?
 - Ben je al eens ergens gaan logeren?
 - Ben je al eens een keer verhuisd?
 - Ben je al eens op vakantie geweest?
 - Ga je met de fiets naar school?
 - Vind je tekenen leuk?
 - Lees/ kijk je graag in boeken?
 - Ben je al eens verliefd geweest?
 - Speel je graag spelletjes?
 - Kun je wel eens winnen?
 - ...
 - Na vijf à tien vragen kun je de vragenronde afronden en overgaan tot het gesprek. Bekijk dus op voorhand goed de vragen die je wil stellen.
- Gesprek over vriendschap

Praat nog even na over de vorige oefening. Vraag naar de dingen die ze gemeenschappelijk hebben met anderen. Als je vriend bent van iemand, heb je vaak een aantal zaken die je beiden leuk vindt. Je speelt bijvoorbeeld allebei graag met lego. Je kunt volgende vragen als leidraad nemen om het gesprek op gang te brengen (te houden). Stel gerust ook andere vragen die op het moment in je hoofd oppoppen.

 - Is het zo dat je als je iets gemeen hebt met elkaar, je vrienden bent?
 - Met wie kun je allemaal vrienden worden? (gebruik de foto's of platen die je verzamelde).
 - Kun je vriend worden met Sinterklaas? Waarom kan dit wel of juist niet?
 - Kun je vrienden worden met de koning? Waarom kan dit wel of helemaal niet?
 - Kun je vrienden worden met je grote broer of zus? Waarom wel/ niet? (Je grote broer of zus is eigenlijk familie. Een vriend is gewoon iemand die je ontmoet maar je broer of je zus die kies je niet, die heb je gewoon.)
 - Krijg je van je vrienden cadeautjes?
 - Ben je dan alleen maar vrienden omdat je cadeautjes krijgt van elkaar?
 - Wat doen vrienden voor elkaar?
 - Is een vriend iemand waar je samen mee speelt?

- Gesprek over spelen en winnen
 - Als je een spel speelt, win je dan graag?
 - Als je verliest in het spel, wat doe je dan?
-

2. TIJDENS HET LEZEN

De tekst is eenvoudig en leest gemakkelijk voor. Kruip in de huid van Frank en lees vertellend voor. Je kunt de juryleden laten meetellen tot 10 en misschien ook zelfs tot 100. Ook het volgen van de roze draad zorgt voor interactie. Daar waar geteld wordt van 35 tot 50 moet je even samen met de juryleden bekijken welke weg Bert nu juist neemt.

3. NA HET LEZEN

3.1. Personages

- Welke dieren zijn Frank en Bert? Frank is een rosse vos en Bert is een beer die wel lijkt op een pluizige pinda.
- Wat dragen ze? Frank draagt een felblauwe muts met twee pompons. Bert draagt een fluoroze sjaal. Deze opvallende kleuren geven het verhaal een extra cachet. Ze steken fel af tegen de bruine vachten van de dieren en de donkere rotsen waar verstoppertje gespeeld wordt.
- Wie heeft de muts en de sjaal gebreid? (De muts weten we niet met zekerheid maar we zien Frank de sjaal breien op de titelpagina van het boek en helemaal op het einde van het boek).
- Wat gebeurt er als je met zo'n felgekleurde muts en sjaal verstoppertje speelt? (Je wordt snel opgemerkt. Je kunt hier een zijsprongetje maken naar camouflagekledij.)
- Bert vindt (volgens Frank) dat hij goed is in het zich verstoppen. Hoe zou het komen dat Frank Bert steeds direct vindt als hij zich verstoopt heeft? (Bert is groot en kiest niet steeds de beste verstopplaatsen. Bekijk nog eens samen met de juryleden de verstopplaatsen van Bert.)
- Blader eens door het boek en kijk naar de gezichtsuitdrukkingen van de twee vrienden. Wat valt je op? Kun je op dezelfde manier als Frank en Bert kijken of lachen? Doe ze eens na.
- Vind je dat Frank en Bert echte vrienden zijn? Waarom wel / waarom niet?

3.2. Illustraties en relatie tussen tekst en beeld

- Wat valt je op aan de illustraties? De tekeningen zijn heel basaal waardoor de twee hoofdpersonages centraal staan in een minimalistische omgeving. Er zijn geen overbodige details.
- Kun je het verhaal helemaal navertellen door te vertellen wat je op de prenten ziet? Ze vullen elkaar aan:
 - Frank vertelt in het begin van het verhaal dat Bert niet zo goed is in verstoppertje spelen. Dit wordt ons in de loop van het verhaal aan de hand van de prenten heel duidelijk gemaakt. Je ziet werkelijk hoe Bert klungelt en veel te groot en te log is om zich te verstoppen in een boom of achter een heuvel.
 - De prent waar de draad van de roze sjaal aan een tak blijft hangen is een mooie aanvulling op de tekst die eerder summier is. Je ziet Bert gaan en je weet al bijna op voorhand wat er zal gebeuren. Je ziet hoe het komt dat Bert zich niet goed kan verstoppen. Hij maakt zichtbaar heel wat ommetjes waardoor hij heel wat tijd verliest om zich daadwerkelijk te verstoppen.
 - Je ziet Frank de roze draad volgen en oprollen.
 - De interactie tussen tekst en beeld zorgt ook voor de nodige humor.
- Had je gezien dat zowel de sjaal als de muts een los draadje hebben?

3.3. Einde

- Waarom zou Bert knipogen helemaal op het einde van het boek? Op de voorlaatste prent gaat Frank er als de wind vandoor. Ook daar zie je de genialiteit van Bert naar boven komen en wordt het einde voorspelbaar. De schitterende knipoog van Bert verklapt dat hij wel beter weet.
- Vind je het een goed einde?

3.4. Terugkoppeling naar eigen leefwereld

- Speelden jullie ook al eens verstoppertje?
- Hebben jullie elkaar makkelijk / moeilijk gevonden? Hoe komt dat?
- Voor we het boek lazen, hadden we het over vriendschap, spelen met je vrienden en winnen van je vrienden. Zou jij je vrienden ook laten winnen in een spel omdat het je vriend is? (Grijp terug naar het zinnetje waar Frank met de wol op zijn schoot bij Bert zit: "En ik hou wel heel erg van winnen, maar ik hou nog meer van mijn beste vriend!")
- Wat betekent nu, na het voorlezen van dit boek, vriendschap voor jou?
- Wie is nu, na het voorlezen van dit boek, jouw vriend?
- Zou jij vertellen aan je vrienden dat je dit een leuk boek vindt?

3.5. Creatieve verwerking

- Pompon maken

MATERIAAL

-
- Een tablet of computer waar je de video op kan afspelen
 - Een karton
 - Een stift
 - Een kartonschaar
 - Wol
 - Een stofschaar
-

- Je kunt aan de slag gaan met wol en een pompon maken samen met de juryleden. Probeer hiervoor hulp in te schakelen van (groot)ouders.
- Via volgende site zie je hoe je een pompon kunt maken. Er zijn nog andere manieren die automatisch verschijnen na deze video. <https://www.bing.com/videos/search?q=pomponnen+maken&view=detail&mid=A375862FC79580249E29A375862FC79580249E29&FORM=VIRE>

- Spinnenweb van draad

MATERIAAL

-
- Een grote bol wol (roze of blauw)
-

- Maak een kring met de juryleden.
- De eerste persoon pakt het uiteinde van de bol vast en gooit de bol wol naar een persoon uit de kring.
- Het tweede jurylid gooit de bol naar een derde persoon en houdt eveneens een stukje wol vast.
- Dit gaat zo door tot iedereen minstens één keer aan de beurt is geweest.
- Vervolgens doe je hetzelfde voor de terugweg. Je gooit het bolletje wol naar de persoon waarvan je het gekregen hebt.
- Variant 1: Als het spinnenweb af is, loopt de laatste onder het spinnenweb door terug naar degene van wie hij het bolletje wol gekregen heeft. Hij rolt de wol terug op een bol. Ondertussen vertelt die persoon iets over zichzelf.
- Variant 2: De persoon kan ook een vraag stellen aan diegene van wie hij het bolletje wol kreeg om elkaar op die manier beter te leren kennen. Je kunt dit ook reeds doen bij het maken van het spinnenweb.

- Het verhaal naspelen

MATERIAAL

- Een grote bol wol (roze of blauw)
-
- Je kunt opnieuw verstoppertje spelen met de juryleden maar nu geef je één jurylid een bol (roze of blauwe) wol mee. Maak het touwtje vast aan een stevig voorwerp. Kijk samen met de juryleden hoe het spoor duidelijk zichtbaar wordt.
 - Je kunt Frank een (oor)muts geven en Bert een sjaal.
 - Je kunt hen laten tellen tot 10 maar ook tot 100 (als dit lukt natuurlijk).

- Breien op latjes

MATERIAAL

- Bollen wol (roze of blauw)
 - Breiringen of breilatjes
-

Je kunt net zoals Frank twee maal een sjaal breit voor Bert ook breien met de juryleden. Zorg ervoor dat je per twee juryleden zeker een breiring of een breiraam hebt. Op die manier kunnen ze elk om de beurt een rijtje breien. Laat de juryleden een sjaal breien. Tip: met dikke wol gaat het snel vooruit.

- Breiwerk uittrekken

MATERIAAL

- Een oude sjaal
 - Of de sjaal die de juryleden breiden
-

Indien je een oude sjaal hebt, kun je deze uittrekken. Kijk en vergelijk een gewone bol wol en wol die uitgetrokken is. Beschrijf het verschil. Je kunt dit breiwerk gebruiken om het verhaal na te spelen.

- Tegenstellingen en plaatsbepalingen

In het boek zie je heel wat tegenstellingen en plaatsbepalingen.

- Frank en Bert staan naast elkaar.
- Bert hangt in een boom boven Frank. Frank staat onder de boom.
- Frank zit hoog op de heuvel. Bert ligt laag op de grond tussen twee heuvels.
- De ogen van Frank zijn dicht. De ogen van Bert zijn open.
- Bert loopt langs de boom.
- Bert loopt door de rivier en over de heuvels.
- Bert heeft zich in een grot verstopt.
- Kunnen de juryleden deze tegenstellingen en plaatsbepalingen vinden en benoemen?

4. VERDER LEZEN

- Heertje en meneertje/ Elle van Lieshout en Erik van Os en Jan van Lierde (ill.) (Rubinstein, 2020)
- De beer, de piano en de viool/ David Litchfield (De vier windstreken, 2018)
- Heb jij misschien olifant gezien? / David Barrow (Gottmer, 2017)
- Tijs en de eenhoorn/ Imme Dros en Harrie Geelen (ill.) (Querido, 2015)

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.